

**ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W ŁODZI**

PNIK-I.4131.813.2026

Łódź, 1 października 2026 r.

Rada Gminy Paradyż

Zawiadomienie o wszczęciu postępowania

Na podstawie art. 91 ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662) w związku z art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691)

zawiadamiam,

że wszczęte zostało z urzędu postępowanie określone w rozdziale 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym w celu kontroli legalności uchwały Nr XXXI/172/2026 Rady Gminy Paradyż z dnia 23 września 2026 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Paradyż oraz zwrotu kosztów tego pogrzebu, która wpłynęła do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w dniu 25 września 2026 r.

Uzasadnienie

W toku kontroli legalności uchwały Nr XXXI/172/2026 Rady Gminy Paradyż z dnia 23 września 2026 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Paradyż oraz zwrotu kosztów tego pogrzebu, organ nadzoru powziął wątpliwości, co do jej zgodności z prawem.

Zastrzeżenia organu nadzoru dotyczą następujących postanowień przedmiotowej uchwały:

1) w § 2 ust. 1 oraz ust. 2 rada postanowiła, że „Obowiązek sprawienia pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, jest świadczeniem z zakresu pomocy społecznej” (ust. 1) oraz "Zadania własne gminy polegające na sprawowaniu pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, nieznanym realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu" (ust. 2). W ocenie organu nadzoru zbędne jest wskazywanie tego obowiązku w tym zakresie, ponieważ z art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639 z późn. zm) dalej u.p.s. wynika, że sprawienie pogrzebu, w tym dla osób bezdomnych, jest zadaniem własnym gminy. Ponadto art. 110 ust. 1 u.p.s. stanowi, że zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne - ośrodki pomocy społecznej. W ocenie organu nadzoru,

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁODZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40

<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.

ustawodawca w ustawie o pomocy społecznej przesądził o tym, że sprawami związanymi ze sprawianiem pogrzebów w gminie zajmuje się ośrodek pomocy społecznej, jako jej jednostka organizacyjna. Rada gminy nie jest zatem uprawniona do wskazywania podmiotu, który w imieniu gminy będzie realizować jej zadania własne (zob. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 6 października 2021 r., sygn. akt II SA/GI 794/21; wyrok WSA w Olsztynie z dnia 30 listopada 2021 r., sygn. akt II SA/OI 569/21);

2) w § 2 ust. 3 i ust. 4 rada określiła krąg osób, którym przysługuje prawo pochówku przez Gminę. W ocenie organu nadzoru regulacja ta stanowi przekroczenie delegacji ustawowej wynikającej z art. 44 u.p.s. w zw. z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1590) dalej u.c.ch.z. Podmioty, którym przysługuje prawo chowania zmarłego, a także konkretne obowiązki w tym zakresie zostały określone ustawowo. Zatem rada gminy nie jest władna określać kręgu osób, którym przysługuje prawo pochówku przez gminę. Regulacja ta wynika wprost z art. 10 ust. 3 u.c.ch.z. Tym samym rada gminy bez upoważnienia ustawowego nie może wkraczać w materię uregulowaną już ustawowo (zob. wyrok WSA w Olsztynie z dnia 30 listopada 2021 r., sygn. akt II SA/OI 569/21; wyrok WSA w Łodzi z 18 maja 2023 r., sygn. akt II SA/Łd 45/23);

3) w § 2 ust. 7 rada postanowiła, że „Decyzję w sprawie sprawienia pogrzebu przez gminę podejmuje Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Paradyżu. Sprawienie pogrzebu jest świadczeniem nie wymagającym wydania decyzji administracyjnej.”. Wskazać należy, że zgodnie z art 106 ust. 2 u.p.s. udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznanie biletu kredytowanego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Tym samym rada gminy bez upoważnienia ustawowego nie może wkraczać w materię uregulowaną już ustawowo.

4) w § 3 ust. 1 pkt 1 rada postanowiła, że „Sprawienie pogrzebu następuje: na podstawie aktu zgonu wydanego przez właściwy urząd stanu cywilnego, w którego formalnościach związanych z jego uzyskaniem pomaga pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Paradyżu, jeśli zachodzi taka potrzeba.”. W ocenie organu nadzoru kwestionowany przepis uchwały wykracza poza upoważnienie ustawowe wynikające z art. 44 u.p.s. bowiem określenie dokumentu na podstawie, którego Gmina sprawuje pogrzeb nie mieści się w pojęciu sposobu sprawienia pogrzebu;

5) w § 3 ust. 1 pkt 2 rada postanowiła, że „ (...) o ile łączny koszt pogrzebu nie przekroczy 100% wysokości zasiłku pogrzebowego określonego na podstawie odrębnych przepisów;”. Powyższa regulacja stanowi przekroczenie upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 44 oraz 96 ust. 3 u.p.s. Z przepisów tych nie wynika bowiem uprawnienie rady do limitowania wysokości wydatków wiążących się z obowiązkiem gminy do pochowania zwłok. Powyższa uwaga dotyczy także § 2 ust. 5, 6 oraz § 5 ust. 1 uchwały;

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁODZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40

<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.

6) w § 5 ust. 2 rada postanowiła, że „Wydatki związane z organizacją pogrzebu pokrywane są z budżetu gminy”, a w § 6 rada postanowiła, że „Zapłaty lub zwrotu kosztów za sprawowanie pogrzebu dokonuje się na podstawie faktury, pokwitowań wykonawcy usługi, któremu pochówek został zlecony z wyszczególnionymi pozycjami kosztów.”. W ocenie organu nadzoru regulacje te stanowią przekroczenie delegacji ustawowej z art. 44 u.p.s. Sposób dokumentowania kosztów sprawienia pogrzebu nie można utożsamiać ze sposobem sprawienia pogrzebu;

7) w § 7 rada ustaliła zasady dotyczące zwrotu wydatków poniesionych przez gminę za sprawowanie pogrzebu oraz odstąpienie od żądania zwrotu w całości lub w części wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu przez spadkobierców w zależności od ich sytuacji materialnej. W ocenie organu nadzoru postanowienia te stanowią o przekroczeniu delegacji ustawowej z art. 44 oraz 96 ust. 3 u.p.s. W żadnym ze wskazanych przepisów ustawowych podmiot realizujący pochówek nie ma możliwości wywiadu środowiskowego czy ustalania kryterium dochodowego spadkobierców ubiegających się o zwolnienie z obowiązku zwrotu wydatków poniesionych przez Gminę na pogrzeb (zob. wyrok WSA w Łodzi z 18 maja 2023 r., sygn. akt II SA/Łd 45/23);

8) w § 10 rada postanowiła, że „Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.” Niniejsza uchwała nie mieści się w katalogu aktów publikowanych w wojewódzkim dzienniku urzędowym, który został wskazany przez ustawodawcę w art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461 z późn. zm.). W ocenie organu nadzoru treść i podstawa prawna niniejszej uchwały przesądzają, że nie jest ona aktem prawa miejscowego, lecz ma charakter aktu prawa wewnętrznego (wyrok NSA z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. I OSK 571/16; wyroki WSA w Gliwicach: z dnia 16 października 2017 r., sygn. IV SA/Gl 319/17, z dnia 13 stycznia 2015 r., sygn. IV SA/Gl 806/14; wyrok WSA w Łodzi z 10 maja 2023 r., sygn. akt I SA/Łd 182/23; wyrok WSA w Łodzi z 18 maja 2023 r., sygn. akt II SA/Łd 45/23).

Wobec powyższego, w terminie 7 dni od doręczenia niniejszego zawiadomienia, proszę o złożenie wyjaśnień w przedmiotowej sprawie. Wyjaśnienia należy przesłać do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi na adres e - Doręczeń: AE:PL-15739-54094-JUCFW-24.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Justyna Szymańska-Chłódzyńska

Dyrektor Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli

Do wiadomości:

Wójt Gminy Paradyż

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁODZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40

<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.